

LUTY 2019

**PRZYSTANEK
HISTORIA**

Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki

- WYSTAWY
- KLUB „GROTA”
- LEKCJE Z HISTORII NAJNOWSZEJ
 - SPOTKANIA Z KSIĄŻKĄ
 - CZYTELNIĄ I KSIĘGARNIA
 - KONFERENCJE
 - WYKŁADY
 - WARSZTATY

► 9 STYCZNIA – 11 LUTEGO

Wystawa ***We want to be free, we will be free!*** przygotowana przez Narodowe Archiwum Łotwy we współpracy z Centralnymi Archiwami Państwowymi na Litwie, Archiwum Narodowym Estonii, Instytutem Pamięci Narodowej w Warszawie oraz Archiwum Narodowym Finlandii. Po pierwszej wojnie światowej, gdy osłabione imperia upadły, w Europie Środkowo-Wschodniej powstały nowe państwa narodowe. Wystawa opowiada historię kilku z nich. Prezentuje drogę narodu łotewskiego do utworzenia niepodległego państwa, w kontekście historii pozostałych państw bałtyckich Litwy i Estonii, a także Finlandii i Polski.

► 12 LUTEGO – 20 MARCA

Droga Krzyżowa Sybiraków – wystawa płaskorzeźb i obrazów autorstwa prof. Stanisława Kulona ukazująca tragiczne losy Polaków wywiezionych w latach 1940–1941 do Związku Radzieckiego i zmuszonych do osiedlenia się na „niehumanitarnej ziemi”. Uroczysty wernisaż wystawy odbędzie się 14 lutego.

Stanisław Kulon urodził się w 1930 r. na Kresach. 10 lutego 1940 r. Sowieci wywieźli go wraz z rodziną na Ural, gdzie z powodu mrozu, głodu i wyniszczającej pracy zmarli jego rodzice i młodszy bracia. Stanisławowi, wraz z ocalałym rodzeństwem, udało się wrócić do Polski w 1946 r. Przez kolejne domy dziecka trafił do Zakopanego, gdzie rozpoczął naukę w Liceum Technik Plastycznych pod kierunkiem Antoniego Kenara. Po zdaniu matury studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W latach 1958–1966 był asystentem w pracowni prof. Ludwiki Nitschowej, w latach 1988–2000 – profesorem Wydziału Rzeźby ASP.

► 6 LUTEGO (ŚRODA), GODZ. 17.30

Spotkanie z cyklu ***Powróćmy do korzeni*** – pokaz filmu ***Oni szli szarymi szeregami***. Gościem Jędrzeja Lipskiego będzie podharc mistrzyni Anna Kwiatkowska, dziennikarka. Jest to opowieść o konspiracyjnej historii harcerstwa działającego w okresie II Wojny Światowej pod kryptonimem „Szarych Szeregów”. W fabularyzowanym filmie głos zabierają żyjący uczestnicy wydarzeń: członkowie „Zawiszy”, „Bojowych Szkół” i „Grup Szturmowych” biorących bezpośredni udział w akcjach sabotażowych oraz zbrojnych polskiego podziemia. Film przypomina też bohaterów ***Kamieni na szaniec*** – Jana Bytnara „Rudego”, Aleksego Dawidowskiego „Alka” oraz Tadeusza Zawadzkiego „Zośkę”.

► 11 LUTEGO (PONIEDZIAŁEK), GODZ. 17.30

Prezentacja książki Kamila Kartasińskiego ***Chłopak z Wehrmachtu. Żołnierz Andersa*** opublikowanej przez wydawnictwo Pomost. Rozmowę z autorem poprowadzi Piotr Łoś (RDC). ***Chłopak z Wehrmachtu. Żołnierz Andersa*** to opowieść polskiego nastolatka Jana Szymczyka, który zostaje powołany w 1944 roku do Wehrmachtu, uczestniczy w walkach na przedpolach „Festung Breslau”, a następnie zostaje żołnierzem II Korpusu Polskiego. Bohater wspomnień wraz ze swoim rozmówcą, pomimo różnicy wieku i odmiennych realiów dorastania, nawiązują nić porozumienia, która pozwoliła wiekowemu weteranowi szczerze i nieskrępowanie przywoływać swoje wspomnienia, nie kierując ich na potrzeby rozmowy czy z obawy o przedstawienie treści.

► 12 LUTEGO (WTOREK), GODZ. 17.30

Od Ziemi Postulowanych do Ziemi Odzyskanych. Prusy Wschodnie w polityce polskiej i międzynarodowej podczas II wojny światowej – spotkanie z cyklu ***Na północ od Warszawy. Warmia i Mazury w XX wieku***. Gościem dr. Waldemara Brendy będzie dr hab. Zbigniew Kudrzycki – historyk, znawca dziejów Warmii i Mazur.

► 14 LUTEGO (CZWARTEK), GODZ. 16.30

Otwarcie wystawy ***Droga Krzyżowa Sybiraków*** z udziałem Autora – prof. Stanisława Kulona. W trakcie wernisażu zaprezentowany zostanie film dokumentalny Ernesta Lorka o prof. Kulonie. Wystawa ukazuje tragiczne losy Polaków wywiezionych w latach 1940–1941 do Związku Radzieckiego i zmuszonych do osiedlenia się na „niehumanitarnej ziemi”.

► 15 LUTEGO (PIĄTEK), GODZ. 17.30

Prezentacja książki Wojciecha Namysła ***Duma. Powstanie Wielkopolskie. Odolanów-Ostrów-Poznań***. Rozmowę z autorem poprowadzi Wojciech Wybranowski („Do Rzeczy”). Jak mówił sam autor: „Nie jest to opracowanie historyka - lecz rzecz traktująca o nastrojach, warunkach i przebiegu odzyskiwania niepodległości. Chcę, by o tym opowiedzieli ludzie: ci biorący udział

w walkach, a także komentatorzy wydarzeń, recenzenci czy uczestnicy życia politycznego. Będą to czyste dokumenty - nie opatrywane komentarzami - które uważnemu czytelnikowi pozwolą samodzielnie docenić wysiłek Wielkopolan i odczuć dumę z przodków”.

.....

SPOTKANIE NR 6

▶ 18 LUTEGO (PONIEDZIAŁEK), GODZ. 17.00

Kino II Rzeczypospolitej – historia i zjawiska

– wykład prof. Piotra Zwierzchowskiego z cyklu **Z kamerą po II Rzeczypospolitej. Oblicza polskiego kina przedwojennego.**

W II Rzeczypospolitej z roku na rok kino zdobywało coraz większą popularność, powstawały nowe kinematografy, ukazywały się czasopisma o tematyce filmowej, a widzowie mieli także do dyspozycji coraz szerszy wybór filmów zagranicznych. W czasie spotkania zaprezentowane zostaną ważne postaci i charakterystyczne zjawiska polskiej kinematografii okresu międzywojennego, powstające gatunki filmowe oraz sylwetki wybitnych aktorów i reżyserów tego okresu.

.....

SPOTKANIE NR 7

▶ 19 LUTEGO (WTOREK), GODZ. 17.30

KGB: bezlitosny miecz, niedoskonała tarcza – wykład prof. Amira Weinera – wykładowcy Uniwersytetu Stanforda, historyka dziejów Europy Środkowo-Wschodniej i sowieckiego aparatu bezpieczeństwa. Wykład w języku angielskim z tłumaczeniem na język polski.

.....

SPOTKANIE NR 8

▶ 20 LUTEGO (ŚRODA), GODZ. 17.30

Estrada w PRL – dyskusja z cyklu **Historia zza kulis**. Gośćmi Rafała Dudkiewicza będą Wojciech Konikiewicz i Jan Pospieszalski. Wojciech Konikiewicz jest pianistą, gitarzystą i kompozytorem, tworzy muzykę z pogranicza różnych gatunków: od jazzu przez rock i muzykę elektroniczną aż po hip hop. Jan Pospieszalski to muzyk i kompozytor oraz publicysta, autor licznych programów radiowych i telewizyjnych.

.....

SPOTKANIE NR 9

▶ 21 LUTEGO (CZWARTEK), GODZ. 17.00

Prezentacja książki Sebastiana Bojemskiego **Nim Hitler runie śmierć komunie** opublikowanej przez wydawnictwo UKSW. Monografia poświęcona jest funkcjonowaniu wywiadu antykomunistycznego Narodowych Sił Zbrojnych w latach 1942–1945.

SPOTKANIE NR 10

▶ 21 LUTEGO (CZWARTEK), GODZ. 17.30

Polskie formacje wojskowe na Wschodzie – dyskusja połączona z prezentacją komiksu **Pochód zimowy**. W rozmowie, którą poprowadzi dr Tomasz Łabuszewski, udział wezmą: dr Kazimierz Krajewski i dr Wojciech Muszyński.

Komiks Krzysztofa Wyrzykowskiego i Sławomira Zajączkowskiego **Pochód zimowy** przybliży losy 5 Dywizji Syberyjskiej. Jej epopeja to zażarte boje o kolejne stacje kolejowe w trakcie „zimowego pochodu”, które dały szansę na ratunek nie tylko żołnierzom, lecz także ludności cywilnej znajdującej się pod opieką dywizji. A wszystko to w warunkach srożej syberyjskiej zimy zamieniającej każdą najprostszą czynność w walkę o życie.

.....

SPOTKANIE NR 11

▶ 22 LUTEGO (PIĄTEK), GODZ. 12.00

Warsztaty edukacyjne dla dzieci połączone z prezentacją nowej serii komiksowej Oddziału IPN w Warszawie **Srebrni na szlakach Niepodległej**.

Komiks prezentuje losy jednej z wielu polskich rodzin, rozdartej pomiędzy trzy państwa zaborcze. Ich przedstawiciele – trzej kuzyni: Mikołaj, Jan i Kacper Srebrni, wychowani w duchu patriotycznym przez seniora rodu, powstańca styczniowego dziadka Melchiora – muszą sprostać wyzwaniom I wojny światowej. Ten konflikt międzynarodowy, w którym w trzech różnych armiach walczyły miliony Polaków (często wbrew własnej woli i przeciwko sobie), rodził także realne nadzieje odzyskania niepodległości. O różnych, skomplikowanych i krętych drogach prowadzących do wolnej Polski opowiadają trzy odrębne historie kuzynów. Są one reprezentatywne dla losów tysięcy Polaków, biorących tak jak oni udział w inicjatywach niepodległościowych. Mimo różnych doświadczeń wszyscy bohaterowie spotykają się w jednym Wojsku Polskim, aby stawić czoła najazdowi bolszewickiemu w 1920 r.

.....

SPOTKANIE NR 12

▶ 22 LUTEGO (PIĄTEK), GODZ. 17.30

Wywiad w służbie niepodległej – dyskusja z cyklu **Tajemnice wywiadu**. O początkach służb wywiadowczych i kontrwywiadowczych II Rzeczypospolitej dyskutować będą dr Dominik Smyrgała i Łukasz Ulatowski, historycy, specjaliści w zakresie służb wywiadowczych i kontrwywiadowczych. Prowadzenie: Witold Gadowski.

► 23 LUTEGO (SOBOTA), GODZ. 11.00

Warsztaty edukacyjne dla dzieci z cyklu **Rodzinna Sobota**.
Podróż do niepodległości. Zajęcia będą się odbywały równolegle dla dwóch grup wiekowych: 7–9 latków oraz 10–14 latków.
 Tegoroczna odsłona cyklu **Rodzinna Sobota** związana jest obchodami 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Na zajęciach dzieci dowiadują się, jak Polska odzyskała niepodległość oraz jak żyło się w naszym kraju w pierwszych latach po jego odrodzeniu.
 Informacje i zapisy: magdalena.bogdan@ipn.gov.pl

► 25 LUTEGO (PONIEDZIAŁEK), GODZ. 17.30

Daniel Wicenty: Zgniłe jabłka, zepsute skrzynki i złe powietrze. Dysfunkcje w Służbie Bezpieczeństwa w latach siedemdziesiątych – nowe ujęcie badań nad aparatem represji państwa komunistycznego – dyskusja z cyklu **Tajemnice bezpieki**. W dyskusji udział wezmą: dr hab. prof. ndzw. Mariusz Jędrzejko, dr Daniel Wicenty oraz Piotr Woyciechowski.
 Współczesna publicystyka i publiczne dyskusje na temat Służby Bezpieczeństwa pełne są uproszczeń i schematycznych ocen. Według jednych SB była organizacją niezwykle sprawną i wszechwładną, zdaniem innych – skorumpowaną jak cały system PRL. Daniel Wicenty włącza się do tej dyskusji, proponując ujęcie interdyscyplinarne, łączące badania historyczne z analizą socjologiczną. Opisuje różnorodne typy zjawisk, które można zbiorczo nazwać dysfunkcjami Służby Bezpieczeństwa, a następnie szuka odpowiedzi na pytanie, które z tych nich miały charakter strukturalny.

► 26 LUTEGO (WTOREK), GODZ. 17.30

Coś z niczego: podniebna flota Rzeczypospolitej 1921-1939 – spotkanie z cyklu **Polskie skrzydła, czyli stulecie polskiego lotnictwa**. Gościem Franciszka Grabowskiego będzie dr hab. Edward Malak prof. UPH.
 Po zakończeniu walk o granice władze odrodzonej Polski rozpoczęły reorganizację i rozbudowę floty powietrznej. W 1921 r. powołano trzy pierwsze pułki lotnicze oraz Departament Żeglugi Powietrznej przy Ministerstwie Spraw Wojskowych. Mimo bardzo skromnych środków finansowych, braku personelu, sprzętu i hangarów, lotnictwo stale się rozwijało, a na przełomie lat 20. i 30. na niebie pojawiły się pierwsze samoloty polskiej konstrukcji

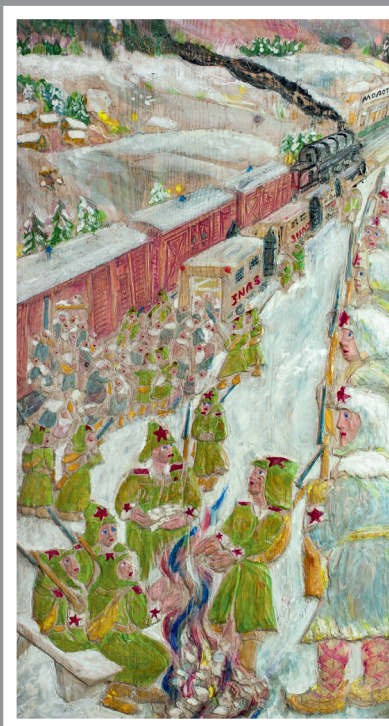
► 27 LUTEGO (ŚRODA), GODZ. 18.00

Spotkanie z cyklu **Kościół – Naród – Państwo, czyli niezwykły wiek XX w dziejach Polski** poświęcone katolikom świeckim w okresie PRL. Gośćmi prof. Jana Żaryna będą dr hab. Paweł Skibiński i dr Rafał Łatka, historycy Kościoła katolickiego w Polsce

► 28 LUTEGO (CZWARTEK), GODZ. 17.30

Spotkanie z cyklu **Tygodnik Solidarność „Ludzie Wolności i Solidarności”** - pokaz filmu dokumentalnego przedstawiającego działalność Solidarności w ZZSD „Polar” we Wrocławiu przed 1989 rokiem. Po projekcji odbędzie się debata z zaproszonymi gośćmi, a także koncert piosenek antykomunistycznych.

16 i 18 grudnia 1981 roku ZOMO stłumiło strajki w zakładzie Polar... Tamte dni wspominać będą m.in. Małgorzata Calińska-Mayer, Krzysztof Zadrożny, Przemysław Bogusławski, działacze podziemnej „Solidarności” Zakładów Zmechanizowanego Sprzętu Domowego „Polar” we Wrocławiu, odznaczeni w grudniu zeszłego roku Krzyżami Wolności i Solidarności.

WYSTAWA

STANISŁAW KULON

DROGA
KRZYŻOWA
SYBIRAKÓW

12 LUTEGO – 20 MARCA 2019

**Przystanek Historia
Centrum Edukacyjne IPN
im. Janusza Kurtyki**

ul. Marszałkowska 21/25
00-628 Warszawa
tel. 22 576 30 04
www.przystanekhistoria.ipn.gov.pl
www.facebook.com/przystanek.historia
twitter.com/PrzystanekH

zapraszamy
poniedziałek – piątek 9:00 – 20:00
sobota 9:00 – 14:00

biblioteka/czytelnia
poniedziałek – piątek 9:00 – 18:00

księgarnia
poniedziałek – piątek 10:00 – 19:00